

Цуркаленко Дмитро Петрович
старший викладач кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ДИТЯЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:

24.02.2022 на території України був введений воєнний стан, який триває до тепер. За останні два місяці, життя навколо дуже змінилось, багато хто був вимушений переїхати в більш безпечні міста, евакуюватись із власних домівок, міст, пережити сильний стрес та побачити на власні очі жахливі будні війни. В цей дуже непростий та складний час потрібно не забувати про наше підростаюче покоління, а саме дітей віком від 12 до 18 років.

В першу чергу, що таке дитяча злочинність – це вчинення адміністративних правопорушень, кримінальних проступків та кримінальних правопорушень особами, які не досягли повноліття. Під час свого розвитку особи, які не досягли повноліття лише починають своє свідоме життя, в першу чергу прикладом норм моралі та поведінки в соціумі є сім'я. Сім'я займає центральне місце у формуванні особи неповнолітнього. Сім'я – це перший колектив. Вона надає дитині уявлення про життєві цінності, про те, що потрібно знати і як себе поводити. Найчастіше неповнолітні прагнуть наслідувати своїм поведінкам багатьох в чому ті особистості, що є для них авторитетними. Оскільки батьки найчастіше і є самі авторитетні люди для дитини, то вона свідомо чи підсвідомо переймає культуру їхнього спілкування, світосприймання, рівень моральності і законслухняності. Тому основний вплив на правове виховання дитини робить сім'я.

Злочини вчинені неповнолітніми особами є однією із найбільш актуальних проблем суспільства, ця проблема стоїть не лише перед працівниками правоохоронних органів, а й іншими відповідними службами, а також суспільства загалом, тому, що молоде покоління є природним резервом соціального розвитку. Кримінальні навички, які здобуті особами у дитячому віці, нерідко супроводжують їх протягом тривалого часу, а подекуди й все життя. Таким чином, неповнолітні особи, можуть становити резерв майбутньої злочинності. Дії неповнолітніх правопорушників останнім часом характеризуються все більшою жорстокістю і цинізмом. Підлітки беруть участь у групових злочинах, часто з використанням спеціальних знарядь (холодної зброї, кастетів, бит), зареєстровані випадки вбивств з особливою жорстокістю, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, зґвалтувань, хуліганських дій, жорстокого булінгу, а також продажу наркотичних засобів [2, с. 176].

В сучасному світі, під особистістю дитини-правопорушника, суспільство бачить суспільно-небезпечного підлітка із соціально-психологічними та морально-правовими дефектами свідомості, який в умовах конкретної життєвої ситуації вчинив правопорушення або злочин. Більшість злочинів, які вчиняються неповнолітніми є так звані групові злочини, тобто вчинені групою неповнолітніх. Згідно статистичних даних, до 75–80 % майнових злочинів (крадіжок, грабежів, хуліганства, вимагань), а також злочинів пов'язаних проти статевої свободи (зґвалтування, примушування до вступу в статевий зв'язок) можуть вчинятися дітьми у складі групи. Зазвичай групи неповнолітніх нечисленні (2–3 особи), без стійкої організації, нетривалі за часом існування.

Під час вчинення неповнолітніми майнових злочинів, в основному, крадуть телефони. В більшості це пов'язано із економічною ситуацією, у фінансових можливостях сім'ї, яких недостатньо для того, щоб забезпечити дитину, велику роль відіграє соціум (друзі, однокласники, однолітки, трішки старші діти), рекламні ролики, адже останні в першу чергу вказують на майновий стан та рівень «крутості». У зв'язку з чим і виникає потреба неповнолітніх у вчиненні майнових злочинів, щоб задовольнити на певний час свої потреби. Не виключено, що така поведінка виникає через дефіцит у суспільстві правильних моральних цінностей.

Не варто забувати, за останні роки набирає стрімкого зросту вчинення неповнолітніми кримінальних правопорушень пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин. Це характеризується високим півнем заробітком як для неповнолітнього, але останні не замислюються над тим, що в першу чергу вони отруюють себе, що з часом вони спустяться до самих низів соціума, будуть неодноразово притягнуті до кримінальної відповідальності, як найменше два, а то і три рази відбуватимуть покарання в місцях позбавлення волі. Окрім того, їх дії призводять (якщо це збут наркотичних засобів) до отруєння своїх друзів, знайомих та всього людства.

Склад та інші якісні характеристики злочинних груп неповнолітніх залежать від виду вчинюваних злочинів та ситуації. Ситуативні групові злочини (наприклад, зґвалтування, незаконне заволодіння транспортними засобами, грабежі, хуліганство) у 50–70 % випадках вчиняли численніші групи неповнолітніх (до 5–7, а іноді й до 10 і більше осіб) без чіткої організації та без попередньої тривалої

підготовки.

Вказане вище, пов'язано з психофізіологічними і соціально-груповими особливостями дітей. Підліток, особливо соціально неблагополучний, завжди тягнеться до сили, а об'єднання в групи дає бажане відчуття сили. Злочинні групи неповнолітніх відрізняються високою кримінальною активністю й мобільністю. Вони здатні в найкоротші терміни змінювати спрямовані злочини [1, с. 142]. Діти стають на шлях вчинення злочинів з таких причин:

1. неповнолітніх (малолітніх) втягують у злочинну діяльність дорослі особи, які мають кримінальний досвід;
2. через заборонену (протиправну) поведінку діти в ігровій чи протестній формі самостверджуються, чим спотворено реалізують права на самостійність (дорослість);
3. вчинення злочинів – це захисна реакція на соціальну безпорадність, відчуття покинутості, невизначеність і страх перед майбутнім;
4. злочинна поведінка виступає засобом адаптації до складних умов життя, боротьби за виживання у будь-який спосіб [5, с. 205].

Отже, дитяча злочинність - це наслідок соціальних факторів. Причинами, які сприяють скоєнню неповнолітніми злочинів, поряд із соціально-економічними факторами є байдужість батьків до того, чим займаються їхні діти.

Тому саме діти – це майбутнє країни, якими вони є сьогодні, таким буде наше майбутнє завтра, у зв'язку з чим необхідно приділяти більшу увагу, співчуття, приймати активну участь у розвитку своєї дитини.

1. Мозгова В. А. Поняття та особливості злочинності неповнолітніх. Юридичний вісник. 2014. № 2 (31). С. 142–147.
2. Корольчук В. В. Актуальні проблеми запобігання злочинам неповнолітніх. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2013. № 1. С. 176–182.
3. Костенко О. М., Юзікова Н. С. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті: досвід конкретно-соціологічного дослідження : монографія. Харків : Право, 2006. 292 с.
4. Якімова С. В. Особливості кримінологічної характеристики злочинів неповнолітніх. Science. 2015. С. 292–299 URL: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpum_2015_827_50.pdf (дата звернення: 20.11.2018).

Черевко В. В.

курсант 3-го курсу, факультету № 1 ІПФПНП
Львівського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Савайда О.І.

доцент кафедри теорії права,
конституційного та приватного права
Львівського державного університету
внутрішніх справ, к.ю.н., доцент

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС

Під час Другої світової війни західні союзники взяли за свої основні цілі чотири свободи - свободу слова, свободу релігії, свободу від страху та свободу від бідності. Статут Організації Об'єднаних Націй, ключ до якого був ключовим у переговорах союзників на Ялтинській конференції в лютому 1945 р., «підтвердив віру в основні права людини, гідність і цінність людської особистості» і мав на меті забезпечити повагу до людини. права та основні свободи для всіх, незалежно від раси, статі, мови чи релігії». [1].

Під час роботи над Статутом Організації Об'єднаних Націй у 1943-1945 роках проблема створення міжнародного механізму захисту прав людини стала глобальною. Це питання підтримали Сполучені Штати, а пізніше основні ідеї були викладені в преамбулі Загальної декларації прав людини 1948 року, зокрема: «зневага та нехтування правами людини призвели до варварських дій, які ображають совість людства»; прагнення людей «створити світ, де люди матимуть свободу слова та переконань і будуть вільні від страху та бідності». «Права людини мають бути захищені законом, щоб гарантувати, що люди не будуть змушені вдаватися як останній засіб до повстання проти тиранії та гноблення». Декларація прав людини 1948 р. виникла в результаті реалізації пропозиції включити до проекту Статуту ООН розділ про права людини.

Однак через складність розділу, який ставив під загрозу прийняття основної частини проекту, було вирішено вилучити його зі Статуту та замінити окремим міжнародно-правовим актом – Загальною декларацією прав людини [2].

24 лютого 2022 року російська федерація здійснила збройний військовий агресивний напад на суверену незалежну державу Україну, в результаті якої постраждало багато мирного населення. Безперечно,